

25. august 2016

Bakgrunnsnotat:

Naturvernforbundets forventninger til statsbudsjettet for 2017

Forslag til neste års statsbudsjett legges fram 6. oktober. Dette blir det siste budsjettet dagens regjering legger fram før stortingsvalget i 2017. Vi får nå en mulighet til å se om Høyre og Fremskrittspartiet vil ta grønne skatter på alvor og rette opp i nedskjæringene i naturmangfoldsarbeidet som har skjedd. Venstre og Kristelig Folkeparti har tidligere bidratt til å gjøre statsbudsjettet noe grønnere de siste åra. Naturvernforbundet forventer nå et taktskifte i arbeidet for klima og naturvern.

Følgende er Naturvernforbundets hovedforventninger når det gjelder bevilgninger:

- Vri investeringene fra motorveg til jernbane: Stortingets satsing på motorveger skaper mer trafikk og undergraver prinsippet om knutepunktsutvikling og fortetting. I tillegg oppstår store, direkte areal- og naturkonflikter ved motorvegutbygging. Riksvegmidlene må reduseres samt omprioriteres vekk fra store utbygginger og over på vedlikehold, trafikkikkerhet og sykkeltiltak. I tillegg må jernbanebudsjettet styrkes, særlig midler som vrir godstransport fra lastebil til tog.
- Øk skogvernet, slik at vi får en nasjonal «skogmilliard»: Skogen er et av verdens største karbonlager. Bare i Norge lagrer skogen over 7 mrd. tonn CO₂. Halvparten av våre trua arter lever i skog. Skogvern er viktig for bevaring av naturarven, og det er et svært vesentlig klimabidrag. Derfor må skogvernet økes.
- Øk kunnskap om norske naturverdier til lands og til vanns ved å trappe opp kartleggingsarbeidet: Vi har for dårlig kunnskap om hvilke arter og naturtyper som fins i naturen. Naturen må forvaltes med kunnskap i ryggen. Økt utbyggingspress forsterker behovet for at denne kunnskapen kommer på plass så raskt som mulig, noe som kan gi mer effektiv og konfliktfri arealplanlegging og et mer miljøforsvarlig beslutningsgrunnlag.
- Ta vare på kulturlandskapet: Nesten en firedel av de trua artene har kulturlandskap som leveområde. Det trengs derfor mer penger til å sikre verdifullt kulturlandskap.

Videre forventer vi at utredningen om grønne skatter skal følges opp på følgende måte:

- CO₂-avgiftene må trappes opp, for å få sterkere insentiver til utslippskutt og forberede næringslivet på de nødvendige omstillingene.
- Dieselavgiften må økes til minst samme nivå som for bensin, ettersom dette drivstoffet gir mest lokal luftforurensing. Dette bør gjøres nå og ikke utsettes i påvente av større omlegginger av bilavgiftene.
- For kjøpsavgiftene på bil må regjeringen nå komme tilbake med nye forslag som skjerper CO₂-komponenten og NO_x-komponenten i engangsavgiften betydelig. Kjøpsfordelene for elbil bør videreføres.
- 52 prosent av klimagassutslippene fra nordmenns reiser skyldes flytrafikk. Det er derfor gledelig at flypassasjeravgiften er innført. Den må videreutvikles og

forskeres, ikke minst for å bli et sterkere virkemiddel for å begrense den sterke veksten i utenlandstrafikken.

- Elavgiften er viktig for å stimulere til økt energisparing og energieffektivisering og bør derfor dobles, slik at den kommer opp på svensk nivå. Samtidig må grunnavgiften på fyringsolje må justeres opp i tråd med endringene i elavgiften, slik at økt elavgift ikke gir økt bruk av fyringsolje.
- Dagens ordning med at arbeidsgiverbetalt kollektivtransport skattlegges, mens gratis parkeringsplass på jobb ikke skattlegges, må fjernes.
- Regjeringen har lovt en skattefradragssordning for enøk-tiltak. Dagens ordning innebærer at Enova finansierer skattefradraget for boliger på sitt budsjett. Vi ber regjeringen innføre en reell skattefradragssordning. I det minste er det nødvendig med en utvidelse av dagens ordning, slik at flere tiltak gir grunnlag for støtte/skattefradrag, og støttebeløpet økes. Også boligselskap må inkluderes i ordningen.
- Natur- og miljøfiendtlige subsidier, som støtte til skogsbilvegbygging og skogsdrift i bratt terreng samt leterefusjonsordningen, må avvikles.
- Det må innføres et system med avgifter og insentiver overfor gruveindustrien, som kan bidra til å redusere det store avfallsproblemet og de store arealinngrepene dette forårsaker.
- Som grønn skattekommisjon peker på, bør det innføres en kjøttavgift, men denne må ha som mål å redusere det totale kjøttforbruket, og gjelde all type kjøtt. Hvitt kjøtt er i betydelig grad basert på importert kraftfôr, med tilhørende miljø- og klimautfordringer, mens rødt kjøtt kan være basert på norske utmarksressurser. Avgiften må komme i 2017.
- Myrene er viktige for både naturmangfoldet og klimaet. Statsbudsjettet bør derfor innføre avgift på ødeleggelse av myr.

Naturvernforbundet ber videre om at statsbudsjettet for 2017 må varsle en grundig utredning av ideen om «karbonavgift til fordeling». En slik ordning innebærer at økte klimarelaterte avgifter, som også ilegges importvarer, tas inn og deles ut til befolkningen gjennom direkte utbetalinger. Dette kan bidra til større folkelig oppslutning om økte avgifter på klimagassutslipp.